

İngiltere'de Demokrasi Nasıl Gelişti

– A.Müfit KUTLU · 22 Ekim 2009

B.

Demokrasi kavramı eski Yunan'da ortaya çıkmış , halkın kendini idare etmesi anlamında kullanılmış bir sözcüktür .

Eski Roma ve Yunan'da sadece vatandaş olanlar oy kullanabilir , halkın büyük çoğunluğu ve köleler oy kullanamazdı . Sokrat , demokrasiyi " Atlarla eşeklerin bir arada yaşamasıdır " şeklinde tarif etmiş .

Tarih boyunca daima idare edenler ve edilenler diye iki kesim olmuştur . İdare edenler güçlü ve egemen , halk yığınları güçsüz ve mahkum ..

Yönetim biçimleri içinde halkın etkinliğini belli bir düzeye getiren , kusuru en az idare şekli olarak bilinen demokrasinin beşiği İngiltere'dir . İngiltere'deki demokratik gelişim iki yüz yılı aşkın bir süreçte çok sancılı aşamalardan geçmiştir . İngiltere bu başarıyı toplumunun bilinçlenmesi ve yöneticilere karşı direnmesi sonucu kazanmıştır .

1763 Yılında Wilkes isimli bir gazeteci Kral III. George'un Meclis kapanışında yaptığı bir konuşmayı tenkit eder . North Briton gazetesindeki ağır eleştiriyi okuyan Kral , gazetecinin tutuklanmasını emreder . Gazeteci tutuklanıp evi aranır , kitap ve belgeleri bir çuvala konarak İç İşleri Bakanlığına getirilir .

Gazeteci Wilkes , evinin mahkeme kararı olmadan aranmış olmasını , tutuklanmasının kanuni olmadığını , mahkeme kararı olmadan hiçbir İngiliz vatandaşının evine girilemeyeceğini söyleyerek yapılanlara isyan eder . Londra Mahkemesi itirazı inceleyerek tutuklamanın yasal olmadığına ve gazetecinin salınmasına karar verir .

Wilkes ve arkadaşları tahliye edilirler . Gazeteci , Bakanlık aleyhine tazminat davası açar . Bakanlık yüz bin sterlin para cezasına mahkum olur .

Buna rağmen kamuoyu tatmin olmaz . Gazeteci Wilkes her yerde kahramanlar gibi karşılanır . Duvarlara " Wilkes'a yapılan haksızlıkları unutmayacağız " yazıları yazılır .

Saray , karşı propagandaya geçer . Gazetecinin kumarbaz , ayyaş , karısından ayrı sefih bir hayat yaşadığı belgelenecek basılan beyannamelerle halka dağıtılır . İngilizler , bu söylenenlerin doğru olduğunu fakat buna rağmen mahkeme izni olmadan hiçbir vatandaşın evine girilip arama yapılamayacağı konusunda ısrar ederler .

Bir süre sonra yapılan millet vekilleri seçiminde sarhoş gazeteci Wilkes büyük bir oy çoğunluğuyla millet

vekili seçilir . Kral George , yetkisine dayanarak bu adamın Meclis'ten çıkarılmasını emreder . Avam Kamarası Wilkes'ı Meclis'ten kovar .

Seçimler yenilenice halk bu sefer daha fazla oy vererek Wilkes'ı tekrar seçer . Kral , daha sert bir tebliğle millet vekilini tekrar kovdurtur . Arkadan bir seçim daha yapılır . Wilkes bir daha seçilir ve üçüncü defa kovulur .

Aradan yedi sene geçer . Londra Hakimliği seçiminde halk büyük bir çoğunlukla Wilkes'ı Londra Hakimi seçer . Sokaklarda günlerce sevinç gösterileri yapılır . Kral'ın seçimi iptal yetkisi olmadığı için halk mutludur .

Wilkes üç yıl sonra 1774 ' de Londra Belediye Başkanlığına seçilir . Bir yıl sonra yapılan millet vekilliği seçiminde de halkın büyük desteğiyle yeniden millet vekili seçilip Meclis'e girer .

Halkın iradesi bir çığ gibidir . Bu defa Kral , itiraz edemeyip millet vekilliğini onaylar . İşte o tarihlerden bu yana hiçbir İngiliz'in evine mahkeme kararı olmaksızın girilemedi ve tutuklanamadı .

Fransız fikir adamı Jean Jack Rousseau (Jan Jak Ruso) Kanunların Ruhu ve Sosyal Sözleşme isimli kitaplarında kendisinden bin küsur sene önce yaşamış Hazreti Muhammed(sav)'in fikirlerine paralel olarak toplumların içinde buldukları duruma göre idare olunacaklarını belirtiyordu .

İngiltere'de demokrasi , toplumdaki bilincin ve direnişin sonunda gelişti .